

Павлюк П.П.

адвокат

**МЕДИЧНА ДОКУМЕНТАЦІЯ
У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ
ЩОДО НЕНАЛЕЖНОГО ВИКОНАННЯ
ПРОФЕСІЙНИХ ОБОВ'ЯЗКІВ МЕДИЧНИМ
АБО ФАРМАЦЕВТИЧНИМ ПРАЦІВНИКОМ**

Жодне розслідування будь-якого кримінального правопорушення, скоєного медичним працівником, не обходиться без уважного аналізу медичної документації потерпілого. Саме в ній міститься інформація про факти, що мають значення у згадуваній категорії справ: про пацієнта, його стан здоров'я та діагнози, призначене лікування та його результати тощо.

Для отримання доступу до медичної документації сторони кримінального провадження мають право звернутися до слідчого судді під час досудового розслідування чи суду під час судового провадження із клопотанням про тимчасовий доступ до речей і документів до слідчих суддів, суду. Слідчий має право звернутися із зазначеним клопотанням за погодженням з прокурором. Порядок здійснення тимчасового доступу до речей і документів передбачений главою 15 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) [1].

Судова практика свідчить, що за умови дотримання слідчим усіх вимог щодо змісту клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів, передбачених у ч. 2 ст. 160 КПК України, слідчі судді

постановляють задовільні ухвали про тимчасовий доступ до речей і документів. Ось деякі приклади:

- ухвала Комсомольського міського суду Полтавської області від 01.10.2019 у кримінальній справі № 534/851/19 [2];
- ухвала Самбірського міськрайонного суду Львівської області від 02.04.2020 у кримінальній справі № 458/623/19 [3];
- ухвала Балаклійського районного суду Харківської області від 03.10.2018 у кримінальній справі № 610/825/18 [4];
- ухвала Рівненського міського суду Рівненської області від 04.07.2019 у кримінальній справі № 569/12750/19 [5];
- ухвала Ізюмського міськрайонного суду Харківської області від 26.02.2019 у кримінальній справі № 623/838/19 [6].

Отриманий доступ до медичної документації дозволяє слідчому, прокурору краще зрозуміти подію конкретного кримінального правопорушення, якісно підготуватися до подальших слідчих (розшукових) дій тощо. Однак, це може мати місце лише за умови, що надана медична документація є оригінальною, тобто достовірною. Знищена або спотворена інформація ж навпаки лише ускладнює процес розслідування. На це так само вказує В.В. Топчій: «Складність розслідування кримінальних проваджень цієї категорії полягає в тому, що іноді буває так, що ще до початку розслідування медичні працівники встигають вжити заходів з приховування слідів злочину. Усвідомлюючи неправомірність своїх дій, медичний працівник допускає знищення медичних документів пацієнта або спотворення їх змісту шляхом вписування неправдивих відомостей і виправлень, посилається на втрату документів, тобто приховує сліди злочину» [7]. На практиці це означатиме подальше відхилення судом таких доказів з огляду на їх неналежність.

Так, під час розгляду кримінальної справи № 369/2104/14-к у Кисво-Святошинському районному суді Київської області встановлено факти, що дають підстави для висновку про фальсифікацію медичної документації: «Також вона (прим. – мати потерпілого) неодноразово їздила за адресою проживання ОСОБА_18, який начебто лікувався в одній палаті з її сином, але ОСОБА_18 ні вона, ні

слідство не розшукало, такої особи взагалі не існує, що дає підстави зробити висновок про фальсифікацію медичної документації [8].

Під час розгляду кримінальної справи № 466/10785/16-к у Шевченківському районному суді м. Львова експерт ОСОБА_27, яка була допитана у судовому засіданні, звернула увагу суду на те, що в історії пологів є ряд суттєвих виправлень, про що зазначено у висновку, що категорично забороняється [9].

Вироком Роменського міськрайонного суду Сумської області від 24.09.2020 № 585/3079/18 встановлено наступне: «Оскільки лікарем-гінекологом неналежним чином оформлено огляд хворої, маються виправлення у журналі реєстрації амбулаторних хворих приймального відділення, виникають сумніви щодо об'єктивності записів огляду ОСОБА_3 13.01 о 19:00 що, відповідно, не дає можливості дати об'єктивну оцінку огляду хворої та наданню медичної допомоги лікарем гінекологом [10].

Лише достовірна медична документація дає змогу експертам зробити точні та правильні висновки за результатами проведених досліджень. У випадку, якщо експерти у своєму висновку експерта посилатимуться на спотворену медичну документацію, тоді і експертний висновок так само не зможе бути прийнятий до уваги судом та покладеним в основу обвинувального вироку за принципом доктрини «плодів отруєного дерева». Те, що медична документація (за її наявності) є невід'ємним об'єктом дослідження експертів, підтверджується і ухвалами судів. Наведемо до прикладу деякі з них:

– ухвала Димитровського міського суду Донецької області про призначення комісійної судово-медичної експертизи від 02.08.2019 у кримінальній справі № 226/2060/19 [11];

– ухвала Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області про призначення додаткової комісійної судово-медичної експертизи від 08.04.2019 у кримінальній справі № 686/4471/18 [12];

– ухвала Мостиського районного суду Львівської області про призначення судово-медичної експертизи від 12.08.2019 у кримінальній справі № 448/298/19 [13];

– ухвала Краматорського міського суду Донецької області про призначення комісійної судово-медичної експертизи від 18.06.2019 у кримінальній справі № 234/10515/19 [14];

– ухвала Чортківського районного суду Тернопільської області про призначення комісійної судово-медичної експертизи) від 30.05.2019 у кримінальній справі № 608/1047/19 [15].

Отже, медична документація є процесуальним першоджерелом доказів і відіграє надзвичайно важливу роль під час здійснення розслідування у кримінальному провадженні щодо неналежного виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Разом з тим, станом на сьогодні відкритим залишається питання належного нормативно-правового врегулювання прогалин, які створюють передумови для можливого знищення та / або спотворення медичної документації заінтересованими посадовими особами закладів охорони здоров'я до того моменту, коли працівники правоохоронних органів отримують безпосередній тимчасовий доступ до оригіналів медичної документації в межах проведення розслідування у кримінальному провадженні за статтею 140 КК України.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI / *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10. Ст. 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

2. Ухвала Комсомольського міського суду Полтавської області від 01.10.2019 у кримінальній справі № 534/851/19 / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84641062>.

3. Ухвала Самбірського міськрайонного суду Львівської області від 02.04.2020 у кримінальній справі № 458/623/19 / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88586955>.

4. Ухвала Балаклійського районного суду Харківської області від 03.10.2018 у кримінальній справі № 610/825/18 / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/76899342>.

5. Ухвала Рівненського міського суду Рівненської області від 04.07.2019 у кримінальній справі № 569/12750/19 / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/83164823>.

6. Ухвала Ізюмського міськрайонного суду Харківської області від 26.02.2019 у кримінальній справі № 623/838/19 / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80092309>.

7. Топчій В.В. Особливості розслідування злочинів, скоєних медичним працівником. *Організаційно-правові аспекти досудового слідства*. 2018. № 3. С. 117–121. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2018/3/31.pdf>.

8. Вирок Києво-Святошинського районного суду Київської області від 29.07.2014 у справі № 369/2104/14-к / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/40063829>.

9. Вирок Шевченківського районного суду м. Львова від 02.11.2017 у справі № 466/10785/16-к / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/69956720>.

10. Вирок Роменського міськрайонного суду Сумської області від 24.09.2020 у справі № 585/3079/18 / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91769560>.

11. Ухвала Димитровського міського суду Донецької області від 02.08.2019 у кримінальній справі № 226/2060/19 / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/83403735>.

12. Ухвала Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області від 08.04.2019 у кримінальній справі № 686/4471/18 / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/81388963>.

13. Ухвала Мостиського районного суду Львівської області від 12.08.2019 у кримінальній справі № 448/298/19 / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/83679262>.

14. Ухвала Краматорського міського суду Донецької області від 18.06.2019 у кримінальній справі № 234/10515/19 / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86184518>.

15. Ухвала Чортківського районного суду Тернопільської області від 30.05.2019 у кримінальній справі № 608/1047/19 / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82115026>.